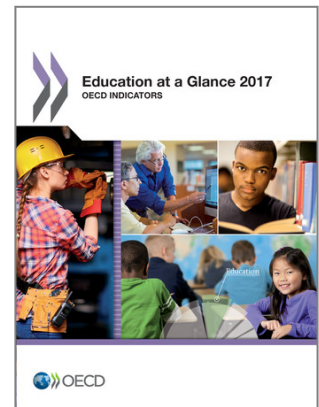

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2017

OECD Indicators

Summary in Finnish

Read the full book on: [10.1787/eag-2017-en](https://doi.org/10.1787/eag-2017-en)

Koulutuskatsaus 2017

OECD:n indikaattorit

Suomenkielinen tiivistelmä

Tiedealojen korkea-asteen tutkinnon suorittaneet työllistyvät parhaiten, joskaan ei kaikilla aloilla

Useimmissa OECD-maissa aikuisväestön korkea-asteen tutkinnoista yleisimpiä ovat liiketalouden, hallinnon ja oikeustieteen tutkinnot. OECD-maissa keskimäärin 23 %:lla korkea-asteen koulutuksen saaneista 25-64-vuotiaista on tutkinto joltain näiltä kolmelta koulutusalueelta, kun taas luonnontieteiden, tilastotieteen ja matematiikan tutkintojen osuus on 5 %, tieto- ja viestintätekniikan tutkintojen osuus 4 % ja insinööritieteiden, valmistuksen ja rakennusalan tutkintojen osuus 17 %. Jako on samankaltainen korkea-asteen koulutuksen aloittavien opiskelijoiden piirissä, mikä kertoo kiinnostuksen pysyvän vakaana kyseisiä koulutusaloja kohtaan.

Kiinnostus luonnontieteitä, teknologiaa, insinööritieteitä ja matematiikkaa (STEM-tieteet) kohtaan kasvaa kuitenkin korkeammille koulutustasoille edetessä: näiden alojen opiskelijoiden osuus tohtorintutkinnon suorittaneista oli melkein kaksinkertainen verrattuna osuuteen alemman korkeakoulututkinnon suorittaneista vuonna 2015. Nämä koulutusalat ovat myös suosittuja ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa, joista suurin osa, melkein 1/3 OECD-maissa opiskelevista, suorittaa jonkin tiedealan koulutusohjelmaa.

Kiinnostus tekniikan alaa kohtaan on suurempi toisen asteen ammatillisissa koulutusohjelmissä kuin korkea-asteella, koska näillä koulutusohjelmilla on vahvat yhteydet teollisuuteen. Noin kolmannes toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta valmistuvista opiskelijoista on suorittanut tutkinnon tekniikan alalla, valmistusalalla tai rakennusalalla, eli heidän osuutensa on yli kaksinkertainen korkea-asteeseen verrattuna.

STEM-tieteiden aloilta valmistuneet hyötyvät muita korkeammasta työllisyysasteesta, joka heijastelee jatkuvasti innovaatiopainotteisemman yhteiskunnan vaatimuksia: tieto- ja viestintätekniikan (ICT) tutkinnon suorittaneet voivat odottaa 7 prosenttipistettä korkeampaa työllisyysastetta kuin taiteen ja humanististen tieteiden aloilta valmistuneet tai viestintä- ja informaatioalalta valmistuneet. Työllisyysaste vaihtelee kuitenkin eri tiedealojen välillä: luonnontieteiden, matematiikan ja tilastotieteen tutkinnon suorittaneilla on suurempi todennäköisyys jäädä taiteen ja humanististen tieteiden aloilta valmistuneiden työllisyysasteille, jotka ovat molemmat insinöörien ja ICT-asiantuntijoiden työllisyysasteita matalammat.

Sukupuolipariteetti tutkintojen suoritusluvussa on vielä kaukainen haave tietyillä koulutusaloilla ja varsinkin toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa. Sukupuolten edustus on tasapainoisempi korkeakoulutuksessa, vaikka naisten osuus on edelleen vain noin neljännes tekniikan, valmistus- ja rakennusalan opinnot aloittavista opiskelijoista. Toisaalta heidän osuutensa on melkein 3/4 terveys- ja sosiaalialan koulutuksen aloittavista. Muut koulutusalat, kuten liiketalous, hallinto ja oikeustieteet, sekä

luonnontieteet, matematiikka ja tilastotiede, ovat melkein saavuttaneet sukupuolten tasapuolisen edustuksen uusien opiskelijoiden joukossa.

Nykyisin aikuiset ovat yleisesti ottaen paremmin koulutettuja, mutta osa heistä on jäänyt kelkasta

Vuoden 2000 jälkeen työvoimasta on tullut korkeammin koulutettua OECD- ja kumppanimaissa. Kun vuonna 2000 nuorten aikuisten enemmistön korkein koulutustaso oli toisen asteen tutkinto, nykyisin suurin osa 25-34-vuotiaista on suorittanut korkea-asteen tutkinnon. Toisen asteen tutkintoa vailla olevien nuorten aikuisten osuus on myös laskenut useimmissa OECD- ja kumppanimaissa; OECD-maiden keskiarvo oli 16 % vuonna 2016. Vaikka entistä useammat aikuiset ovat pääsemässä toisen asteen koulutuksen tasolle, koulutusohjelmien suorittaminen on edelleen ongelmallista. Niissä maissa, joista on saatavilla todellista kohorttitietoa, noin 25 % koulutuksen aloittaneista opiskelijoista ei ollut suorittanut aloittamaansa koulutusohjelmaa loppuun kaksi vuotta sen teoreettisen päättymisajankohdan jälkeen. Näistä opiskelijoista neljä viidestä ei ole enää koulutuksen piirissä. Tämä on suuri menetys: niiden nuorten aikuisten (25-34-v.) työttömyysaste, jotka eivät onnistuneet suorittamaan toisen asteen tutkintoa, on melkein 17 %, kun taas siinä onnistuneiden työttömyysaste on 9 %.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet aikuiset saavat huomattavan hyödyn investoinnistaan koulutukseen: heillä on 10 % suurempi todennäköisyys olla työssä ja he ansaitsevat keskimäärin 56 % prosenttia enemmän kuin pelkästään toisen asteen tutkinnon suorittaneet aikuiset. He hyötyvät myös ensimmäisinä talouden elpymisestä taantumien jälkeen: korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden nuorten aikuisten työllisyysaste on noussut takaisin talouskriisiä edeltävälle tasolle, kun taas toisen asteen tutkintoa vailla olevien työllisyysaste pysyy edelleen sitä matalampana. Korkea-asteen koulutuksen saaneilla aikuisilla on myös pienempi todennäköisyys kärsiä masennuksesta kuin vähemmän koulutetuilla. Näistä syistä nuoret aikuiset ovat yhä halukkaampia jatkamaan opintoja, jotka nostavat heidän koulutustasoaan sen sijaan, että he siirtyisivät työmarkkinoille suoraan oppivelvollisuuden päätyttyä. Vuosien 2000 ja 2016 välisenä aikana edelleen koulutuksessa olevien 20-24-vuotiaiden osuus kasvoi 10 prosenttipisteellä ja työssäolevien osuus laski 9 prosenttipisteellä.

Korkeakoulutuksen kokonaismenot ovat kasvaneet nopeammin kuin opiskelijamäärät

Koulutusmenot ovat kasvaneet huomattavasti nopeammin kuin oppilasmäärät kaikilla koulutustasoilla ja erityisesti korkeakoulutuksessa. Vuosina 2010-2014 koulutusmenot kasvoivat 4 % perusasteen ja toisen asteen koulutuksessa sekä sellaisessa toisen asteen jälkeisessä koulutuksessa, joka ei ole korkeakoulutusta, vaikka oppilaiden määrä laski hieman kyseisenä ajanjaksona. Sitä vastoin kokonaisrahoitus korkea-asteen koulutusinstituutioille kasvoi yli kaksi kertaa enemmän kuin opiskelijamäärä samana ajanjaksona, mikä kertoo hallitusten ja yhteiskuntien korkeakoulutukselle antamasta etusijasta.

Vaikka julkinen rahoitus koulutusinstituutioille perusasteelta korkea-asteelle on ollut selvästi nousussa, se ei kuitenkaan ole pysynyt samalla tasolla BKT:n kasvun kanssa 2010-2014 OECD-maissa keskimäärin. Tästä seurasi julkisten koulutusmenojen 2 %:n lasku suhteessa bruttokansantuotteeseen samana ajanjaksona. Puolessa OECD-maista perusasteen, toisen asteen ja korkea-asteen julkisten koulutusmenojen osuus valtion kaikista menoista laski vuosina 2010-2014.

Julkisen rahoituksen osuus on merkittävästi suurempi oppivelvollisuuden piiriin kuuluvassa koulutuksessa kuin korkeakoulutuksessa. Kun perusasteen ja toisen asteen koulutus sekä sellainen toisen asteen jälkeinen koulutus, joka ei ole korkea-asteen koulutusta, saavat edelleen 91 % rahoituksestaan julkiselta sektorilta, korkea-asteen koulutuksen julkisen rahoituksen osuus on vain 70 % lopun jäädessä kotitalouksien kustannettavaksi. Tästä huolimatta julkisen rahoituksen osuus koulutusinstituutioiden menoista on pysynyt yleisesti ottaen vakaana kaikilla koulutustasoilla vuosina 2010-2014.

Hidas palkkakehitys ja ikääntyvä työvoima ovat opettajan ammatin varjopuolia

Opettajakunta on koulutusjärjestelmän selkäranka, mutta opettajan ammatti on silti aina vain epäsuositumpi opiskelijoiden keskuudessa ja opettajakunta ikääntyy jatkuvasti etenkin korkeammalla koulustasolla. OECD-maissa keskimäärin 33 % perusasteen ja toisen asteen opettajista oli vähintään 50-vuotiaita vuonna 2015, mikä tarkoittaa 3 prosenttipisteen kasvua vuodesta 2005. Opettajan ammatti on lisäksi edelleenkin hyvin naisvaltainen: naisten osuus opettajakunnasta on keskimäärin 70 % OECD-maissa. Sukupuolipariteetti paranee kuitenkin korkeammilla koulutustasoilla - esiasteen opettajista 97 % on naisia, kun taas korkea-asteella heidän osuutensa on 43 %.

Opettajien palkat ovat matalia verrattuna muihin saman koulutustason kokoaikatyöntekijöihin. Tämä on olennainen este houkuteltaessa nuoria opettajan ammattiin. Vaikka palkkataso nousee oppilaitosten koulutusasteen mukaan, palkat jäävät silti 78 - 94 %:iin korkeakoulutettujen kokoaikatyöntekijöiden palkoista. Vuoden 2008 talouskriisillä oli suora vaikutus opettajien palkkoihin, joita jäädytettiin tai jopa leikattiin joissain maissa. Vuosien 2005 ja 2015 välisenä aikana opettajien reaali-palkat laskivat kolmasosassa maista ja talouksista, joiden tiedot ovat saatavilla.

Muut tulokset

Varhaiskasvatukseen suunnattujen pienempien julkisten investointien takia yksityisten instituutioiden opetukseen osallistuvien lasten osuus on huomattavasti suurempi tällä tasolla kuin perusasteen ja toisen asteen koulutuksessa.

Ylemmän perusasteen ja toisen asteen yleissivistävät koulutusohjelmat ovat suositumpia kuin ammatilliset koulutusohjelmat : 37 % 15-19-vuotiaista on kirjoilla ylemmän perusasteen tai toisen asteen yleissivistävissä koulutusohjelmissa verrattuna 25 prosenttiin ammatillisissa koulutusohjelmissa, vaikka ammatilliset koulutusohjelmat ovat vahva osa koulutusjärjestelmää monissa maissa.

Taloudellinen tuki auttaa opiskelijoita selviytymään tiettyjen korkea-asteen koulutusinstituutioiden laskuttamien korkeiden lukukausimaksujen taakasta : yli 75 % opiskelijoista Australiassa, Englannissa (Yhdistyneessä kuningaskunnassa) ja Yhdysvalloissa saa valtion lainaa tai apurahaa/opintotukea.

Avoimia pääsyjärjestelmiä julkisiin ja/tai yksityisiin korkea-asteen koulutusinstituutioihin on löydettävissä yli puolessa maista ja talouksista, joiden tiedot ovat saatavilla. Toisen asteen koulutuksen loppuvaiheessa suoritettavat kansalliset/keskitetyt kokeet ja korkea-asteen koulutusinstituutioiden järjestämät pääsykokeet ovat yleisin tapa valita opiskelijat korkea-asteen koulutuksen ensimmäiselle tutkintotasolle.

© OECD

Tämä yhteenveto ei ole virallinen OECD-käännös.

Tämän yhteenvedon kopioiminen on sallittua sillä edellytyksellä, että OECD:n tekijänoikeudet ja alkuperäisen julkaisun nimi mainitaan.

Monikieliset yhteenvedot ovat käännettyjä otteita OECD:n julkaisuista, jotka on julkaistu alun perin englanniksi ja ranskaksi.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *Education at a Glance 2017: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2017-en